

Szczecin, 18.11.2016

**Do Nauczycieli i Uczniów szkół gimnazjalnych
województwa zachodniopomorskiego**

ZAPROSZENIE

Szanowni Państwo,

Komitet organizacyjny XIII Gimnazjalnego Konkursu Filozoficznego serdecznie zaprasza uczniów gimnazjów województwa zachodniopomorskiego do uczestnictwa w trzynastej edycji Konkursu Filozoficznego. Organizatorami Konkursu są Gimnazjum nr 9 w Szczecinie, Instytut Filozofii Uniwersytetu Szczecińskiego oraz Stowarzyszenie Generator Myśli Humanistycznej.

Celem konkursu jest popularyzacja filozofii wśród gimnazjalistów województwa zachodniopomorskiego, odkrywanie i rozwój filozoficznych talentów uczniów, a także wsparcie nauczycieli szkół gimnazjalnych w realizacji filozoficznej ścieżki edukacyjnej. Uczniowie zainteresowani udziałem w Konkursie powinni rozwiązać test etapu szkolnego, a następnie przesłać go wraz z wypełnionym formularzem zgłoszeniowym w terminie do wtorku **31 stycznia 2017 r.** (decyduje data stempla pocztowego) na adres:

**Gimnazjum nr 9
ul. Dunikowskiego 1
70-123 Szczecin**

Półfinał Konkursu odbędzie się w piątek **31 marca 2017 r.** w Gimnazjum nr 9 w Szczecinie. Podczas półfinału uczestnicy napiszą test otwarty, sprawdzający ich ogólną wiedzę filozoficzną. Finał Konkursu oraz uroczyste wręczenie nagród odbędą się w piątek **12 maja 2017 r.** na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego przy ul. Krakowskiej 71-79.

Serdecznie zapraszamy do udziału w Konkursie!

W razie pytań lub wątpliwości proszę o kontakt: Katarzyna Ciarcieńska:
kasia@albedo.art.pl

REGULAMIN XIII GIMNAZJALNEGO KONKURSU FILOZOFICZNEGO

Organizator:

- Gimnazjum nr 9 w Szczecinie

Współpraca i opieka merytoryczna:

- Instytut Filozofii Uniwersytetu Szczecińskiego
- Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Szczecińskiego
- Stowarzyszenie „Generator Myśli Humanistycznej”

Zespół organizacyjny:

- dr hab. prof. US Maciej Witek – dyrektor Instytutu Filozofii Uniwersytetu Szczecińskiego
- mgr Teresa Ostrowska – dyrektor Gimnazjum nr 9 w Szczecinie
- mgr Katarzyna Ciarcińska – doktorantka Instytutu Filozofii Uniwersytetu Szczecińskiego
- mgr Małgorzata Kacprzykowska – nauczycielka filozofii Gimnazjum nr 9 w Szczecinie
- mgr Paweł Kołodziński – nauczyciel filozofii w Liceum nr 2 w Szczecinie

Cele konkursu:

1. Wspieranie nauczycieli szkół gimnazjalnych w rozwijaniu filozoficznej ścieżki edukacyjnej.
2. Propagowanie filozofii wśród gimnazjalistów województwa zachodniopomorskiego.
3. Zainteresowanie uczniów edukacją filozoficzną i etyką.

Uczestnicy:

Uczestnikami konkursu są uczniowie szkół gimnazjalnych województwa zachodniopomorskiego. Chętni mogą zgłaszać się indywidualnie lub za pośrednictwem opiekuna.

Etapy Konkursu:

1. Etap szkolny (grudzień 2016 r. – 31 stycznia 2017 r.)

Uczestnicy rozwiązują test sprawdzający ogólną wiedzę z filozofii i etyki – samodzielnie lub pod kierunkiem nauczyciela. Rozwiązania wraz z wypełnionym formularzem zgłoszeniowym należy przesyłać na adres:

**Gimnazjum nr 9
ul. Dunikowskiego 1
70-123 Szczecin**

z dopiskiem: **XIII Gimnazjalny Konkurs Filozoficzny.**

Termin nadsyłania prac upływa 31 stycznia 2017 r. (decyduje data stempla pocztowego).

2. Półfinał Konkursu (31 marca 2017 r.)

Półfinał odbędzie się w siedzibie Gimnazjum nr 9 w Szczecinie. Podczas półfinału zakwalifikowani uczniowie napiszą test otwarty sprawdzający ich wiedzę filozoficzną. Uczniowie, którzy uzyskają najwyższą liczbę punktów z testu awansują do finału Konkursu, o czym zostaną poinformowani listownie w terminie do 30 kwietnia 2017 r. Wszyscy uczestnicy półfinału zostaną zaproszeni do udziału w Warsztatach Filozoficznych organizowanych przez Instytut Filozofii Uniwersytetu Szczecińskiego (ul. Krakowska 71/79, Szczecin).

3. Finał konkursu (12 maja 2017 r.)

Finał Konkursu odbędzie się na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego. Finał składa się z dwóch, oddzielnie ocenianych części. Pierwszą część stanowi samodzielnie przygotowane i wygłoszone przez finalistę przemówienie na wybrany temat filozoficzny (listę tematów do wyboru otrzymają finaliści wraz z wynikami półfinału). W części drugiej finaliści losują 5 pytań, z których wybierają trzy, na które udzielają odpowiedzi. Zwycięzcy Konkursu otrzymują tytuły Laureatów Gimnazjalnego Konkursu Filozoficznego oraz nagrody rzeczowe.

ZAKRES TREŚCIOWY KONKURSU

Program konkursu ściśle nawiązuje do podstawy programowej edukacji filozoficznej w gimnazjum oraz do podstawy programowej innych przedmiotów nauczanych w szkolnictwie gimnazjalnym. Szczegółowy zakres treściowy konkursu przedstawia się następująco:

1. Rozróżnienie myślenia potocznego, nauki i filozofii. Pytania filozoficzne. Doświadczenie a rozum.
2. Filozoficzne poglądy na pochodzenie wiedzy. Rodzaje wypowiedzi, sądy i ich uzasadnianie.
3. Problem prawdy i fałszu, definicje prawdy. Sceptycyzm.
4. Podstawowe dyscypliny filozoficzne i ich problemy: epistemologia, ontologia, aksjologia, antropologia filozoficzna, etyka, estetyka, logika, historia filozofii.
5. Poglądy filozofów starożytnych na naturę świata.
6. Postać i filozofia Sokratesa.
7. Idealizm Platona.
8. Arystotelesa poglądy na cnotę i szczęście.
9. Starożytne poglądy na szczęście i dobro: cynizm, hedonizm, epikureizm i stoicyzm.
10. Klasyczna koncepcja piękna.
11. Filozofia św. Augustyna i św. Tomasza.
12. Filozoficzne koncepcje człowieka: dualizm Platona, Arystotelesa koncepcja człowieka, naturalizm Hobbesa, człowiek jako trzcina myśląca według Pascala, skłonności i obowiązek moralny według Kanta, utilitaryzm J. S. Milla.
13. Wiara a rozum, filozofia a religia.
14. Filozoficzne koncepcje społeczeństwa: państwo Platońskie, koncepcja *polis* wg Arystotelesa, koncepcje umowy społecznej Hobbesa i Locke'a, formy państwa i trójpodział władzy według Monteskiusza, społeczeństwo otwarte wg. Poppera.
15. Podstawowe pojęcia logiczne: wnioskowanie, poprawność wnioskowania, wynikanie, dowód, uzasadnianie, sprzeczność sąd logiczny, jego prawdziwość i fałszywość.
16. Znajomość, rozumienie i stosowanie w opisie człowieka następujących pojęć antropologii filozoficznej: wolność i zniewolenie, godność, rozum, altruizm, egoizm, obiektywizm etyczny i subiektywizm etyczny, heroizm, egalitaryzm, elitaryzm, odpowiedzialność, wola, popędy, instynkty.
17. Wybrane pojęcia i problemy współczesnej myśli filozoficznej i społecznej: liberalizm, totalitaryzm, socjalizm, kapitalizm, feminizm, wegetarianizm, prawa człowieka, prawa zwierząt.

Umiejętności wymagane od uczestników konkursu:

1. Znajomość i rozumienie zagadnień i pojęć związanych z wymienioną powyżej problematyką.
2. Umiejętność formułowania krótkiej rozprawki filozoficznej.
3. Umiejętność komentowania wybranych fragmentów i cytatów z klasycznych tekstów filozoficznych (lista w: Literatura podstawowa, p. 1).

Literatura podstawowa:

1. Barbara Markiewicz (red.): *Filozofia dla szkoły średniej. Wybór tekstów*. Warszawa 1987. W szczególności teksty: (numeracja w nawiasach podana za Barbarą Markiewicz):
  - (5) Wiem, że nic nie wiem. Z: Platon, *Obrona Sokratesa*.
  - (7) Cnota jest mądrością. Z: Ksenofont, *Wspomnienie o Sokratesie*.
  - (9) Ludzie w jaskini. Z: Platon, *Państwo* 1, VII.
  - (13) Miłość idealna. Z: Platon, *Uczta*.
  - (14) Ustrój duszy i państwa. Z: Platon, *Państwo* IV.
  - (22) Prawda. Z: Arystoteles, *Metafizyka* 0 (IX).
  - (24) Szczęście. Z: Arystoteles, *Etyka nikomachejska* I, 1-4, 6, 7.
  - (28) Szczęście to przyjemność. Z: Epikur, *List do Menoikeusa*.
  - (33) Spokój duszy. Z: wybrane pisma Epikteta, Marka Aureliusza i Seneki.
  - (34) Prawo natury. Z: Cynceron, *O prawach*, ks. 1.
2. Anna Jedynak, Tadeusz Walentowicz: *Filozofia. Podręcznik (Gimnazjum)*. Warszawa 2000.
3. Adam Aduszkiewicz, Piotr Marciszuk, Robert Piłat: *EDUKACJA filozoficzna dla klasy I gimnazjum*. Warszawa 2001.
4. Magdalena Środa: *Idee etyczne starożytności i średniowiecza*. Warszawa 1994.
5. Magdalena Środa: *Idee etyczne czasów nowożytnych i współczesności*. Warszawa 1998.
6. Andrzej Kwiatek, Michał Worwąg: *Podróż po historii filozofii. Starożytność*. Warszawa 1997.
7. Władysław Tatarkiewicz: *Historia filozofii*. Warszawa (wiele wydań).

Literatura uzupełniająca:

1. Peter Vardy, Paul Grosch: *Etyka*. Poznań 1995.
2. A. Popkin, R. Stroll: *Filozofia*. Poznań 1995.
3. Jostein Gaarder: *Świat Zofii*. Warszawa 1995.

4. Andrzej Sikora: *Spotkania z filozofią*. Warszawa 1983.
5. Kazimierz Ajdukiewicz: *Zagadnienia i kierunki filozofii*. Warszawa 1991.
6. Jan Galarowicz, *Na ścieżkach prawdy. Wprowadzenie do filozofii*, Kraków 1993.
7. Jan Galarowicz, *Powołani do odpowiedzialności*, Kraków 1993.
8. Paweł Kołodziński, Jakub Kapiszewski, *Etyka. Podręcznik dla szkół ponadgimnazjalnych*, Gdynia 2009.
9. Józef Maria Bocheński, *Ku filozoficznemu myśleniu*, Warszawa 2007.
10. Antoni Podsiad: *Słownik terminów i pojęć filozoficznych*. Warszawa 2000.
11. Władysław Krajewski (red.) *Słownik pojęć filozoficznych*. Warszawa 1996.
12. Bartosz Przybył, Jan Swianiewicz: *Edukacja filozoficzna. Myślenie krytyczne*. Kielce 2002.
13. Jacek Wojtysiak: *Pochwała ciekawości* (podręcznik do liceum). Kraków 2003.
14. Irena Krońska: *Sokrates*. Warszawa 1989.
15. Kazimierz Leśniak: *Platon*. Warszawa 1993.
16. Adam Krokiewicz: *Zarys filozofii greckiej*. Warszawa 1971.
17. J. Baggini, P. S. Fost, *Przybornik filozofa*, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 2010.
18. J. Baggini, P. S. Fost, *Przybornik etyka. Kompendium metod i pojęć etycznych*, IW PAX, Warszawa 2010.
19. Peter Ekberg, Sven Nordqvist, *Wielka księga młodego filozofa*, Wydawnictwo Czarna Owieczka, Warszawa 2011.
20. Jacek Hołówka, *Etyka w działaniu*, Wydawnictwo Prószyński i S-ka 2001.
21. Jacek Hołówka: *Problemy etyczne w literaturze pięknej*. Warszawa 1994.
22. Jacek Hołówka: *Wybrane problemy moralne współczesności*. Warszawa 1999.
23. Leszek Kołakowski, *O co nas pytają wielcy filozofowie* (Trzy serie) Wydawnictwo Znak, Warszawa 2008.
24. Thomas Nagel, *Co to wszystko znaczy?*, Wydawnictwo Aletheia, Warszawa 1997.
25. Marie-Luise Raters, *Filozof bez brody, czyli jak polubić myślenie*, IW PAX, Warszawa 2010.
26. Matthew Lipman i inni: *Filozofia w szkole*. CODN, Warszawa 1996.
27. Magdalena Gajewska, Krzysztof Sobczak, *Filozofia, podręcznik dla szkół ponadgimnazjalnych*. Gdynia 2012, Operon.
28. Władysław Kalita (red.) *Etyka. Antologia tekstów*. Wrocław 1995.
29. Bogdan Suchodolski: *Kim jest człowiek*. Warszawa 1974.

30. Józef Tischner, Jan A. Kłoczowski, *Wobec wartości*. Poznań 2001.
31. Józef Tischner: *Myślenie według wartości*. Kraków 1984.
32. Zdzisław J. Czamecki: *Świat, człowiek. wartości. Wybór tekstów filozoficznych dla szkół średnich*. Warszawa 1988.
33. Magdalena Środa (red) *O wartościach, normach i problemach moralnych*. Warszawa 1994.
34. P. Kunzmann, F.-P. Burkard, F. Wiedmann: *Atlas filozofii*. Warszawa 1999.
35. Cezary Wodziński: *Filozofia jako sztuka myślenia. Zachęta dla licealistów*. Warszawa 2000.
36. Peer Olsen. *Filozofia – zeszyt ćwiczeń. Przewodnik po świecie Zofii*. Warszawa 1997.
37. Tadeusz Gadacz (wybór): *Wypisy z ksiąg filozoficznych (tomy różne)*. Kraków 1995-97.
38. John Powell: *Jak kochać i być kochanym*, Pelplin 1992.
39. Erich Fromm: *O sztuce miłości*. Warszawa 1976.
40. Jacek Filek: *Filozofia jako etyka*. Kraków 2001.
41. Jacek Filek: *Filozofia odpowiedzialności XX wieku*. Kraków 2005.
42. André Comte-Sponville: *Filozofia*. Warszawa 2007.
43. Frederick Copleston: *Historia filozofii*. IW PAX.
44. Michael F. Patton i Kevin Cannon: *Komiksowe wprowadzenie do filozofii*. Warszawa 2016.
45. Marie-Luise Raters: *Filozof bez brody, czyli jak polubić myślenie*. Warszawa 2010.
46. Michel Piquemal: *Bajki Filozoficzne (tomy różne)*.
47. Jacqueline Russ: *Współczesna myśl etyczna*. Warszawa 2006.
48. J. Baggini: *Żuk w pudełku oraz 99 innych eksperymentów myślowych*. WAB 2011.

Uwaga: powyższa lista nie ma charakteru obowiązującego. Organizatorzy zachęcają do samodzielnych poszukiwań filozoficznych.

KARTA ZGŁOSZENIOWA
XIII GIMNAZJALNY KONKURS FILOZOFICZNY
ROK SZKOLNY 2016/2017

Imię i nazwisko uczestnika	
Imię ojca	
Data i miejsce urodzenia	
Klasa	
Adres i nazwa szkoły (z kodem pocztowym i numerem telefonu)	
Imię i nazwisko nauczyciela prowadzącego	
Adres domowy uczestnika konkursu (z kodem pocztowym, numerem telefonu, adresem e-mail)	

XIII GIMNAZJALNY KONKURS FILOZOFICZNY

ROK SZKOLNY 2016/2017

ETAP SZKOLNY

TEST

1. Odpowiedzi należy zapisać wyłącznie na arkuszu testowym, czytelnie, zgodnie z poleceniami. W wypadku pomyłki należy wyraźnie przekreślić błędną odpowiedź.
2. Rozwiązania należy przesłać do dnia 31 stycznia 2017 r.
3. Maksymalna liczba punktów, jaką można zdobyć w eliminacjach wynosi 30. Punktów uzyskanych w etapie szkolnym nie dodaje się do wyników półfinału i finału.

Życzymy powodzenia!

1. Przyporządkuj pytania filozoficzne dziedzinom filozoficznym (z listy poniżej), na gruncie których są one stawiane (5 p.):

Lista: logika, epistemologia, etyka, metafizyka, estetyka, antropologia filozoficzna

Pytanie filozoficzne	Dziedzina filozofii
<i>Dlaczego istnieje raczej coś niż nic?</i>	
<i>Czy powinność wynika z bytu?</i>	
<i>Na czym polega tzw. „złoty podział”?</i>	
<i>Od czego zależy prawdziwość zdania złożonego?</i>	
<i>Na czym polega anamneza?</i>	

2. Człowieka spośród istot żywych wyróżnia rozumność i to jest jego dzielnością; zatem najlepsze dla człowieka jest działanie zgodne z wymogami tej dzielności. Życie zatem spełniające ten warunek jest życiem szczęśliwym. Który filozof głosił taki pogląd i do jakiej dziedziny filozofii można go przyporządkować? (2 p.)

a) Filozof

.....

b) Dziedzina filozofii

.....

3. Spośród poniższych wypowiedzi zaznacz te, które są niesprzeczne z poglądem przedstawionym powyżej (3 p.):

a) W życiu najlepiej jest korzystać z przyjemności i nie przejmować się konsekwencjami.

- b) warunkiem koniecznym szczęścia jest umiejętność rozpoznawania tego, co ważne.
- c) Najlepiej mają ci, którzy nie tracą czasu i sił na rozmyślania.
- d) Szczęście polega na władzy i posiadaniu, a nie na stawianiu pytań.
- e) Człowiek rozumny najlepiej odróżni to, co mu służy i to, co mu szkodzi.
- f) Mądrość jest dana tylko bogom; człowiekowi pozostaje umiłowanie mądrości.

4. „Głupi mówi, co wie, mądry wie, co mówi” – głosi powiedzenie ludowe. Napisz, dlaczego warto odróżnić to, co wiesz, od tego, czego nie wiesz, i zadać pytanie o źródła swojej wiedzy (o ich wiarygodność) (4 p.):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Przedstaw różnice zachodzące między filozofią a naukami przyrodniczymi (4 p.):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Przyporządkuj myślicielom poruszane przez nich zagadnienia (5 p.):

Sokrates	<i>aurea mediocritas</i>
Hobbes	prawdziwość poznania
Kartezjusz	związek rozumu z cnotą
Parmenides	iluminacja
św. Augustyn	dualizm ciała i duszy
Arystoteles	umowa społeczna

7. Podaj co najmniej trzy znaczenia słowa *arche* stosowanego w filozofii starożytnej (2 p.):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Przedstaw w co najwyżej stu słowach uzasadnienie wegetarianizmu (5 p.):

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Koniec testu

PÓŁFINAŁ XIII GIMNAZJALNEGO KONKURSU FILOZOFICZNEGO

31 MARCA 2017

IMIĘ i NAZWISKO: .....

Informacje dotyczące testu:

- Test jest zapisany na 6 stronach.
- Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać łącznie 60 punktów.
- Odpowiedzi należy zapisać czytelnie. Proszę nie używać korektora, w przypadku błędnej odpowiedzi dany fragment wyraźnie przekreślić.

Zadanie 1. Wyjaśnij różnicę między empiryzmem a racjonalizmem poznawczym. (4 p.)

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 2. Dopasuj nazwiska myślicieli do odpowiednich epok. (3 p.)

Tales	współczesność
Anzelm z Canterbury	pozytywizm
Erazm z Rotterdamu	starożytność
Martha C. Nussbaum	średniowiecze
John Stuart Mill	scholastyka
William Ockham	renesans

Zadanie 3. Przedstaw różnicę między głupotą a mądrością. (4 p.)

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
Zadanie 4. Przeczytaj podany poniżej fragment tekstu i odpowiedz na dwa pytania:

„Oświeceniem nazywamy wyjście człowieka z niepełnoletności, w którą popadł z własnej winy. Niepełnoletność to niezdolność człowieka do posługiwania się własnym rozumem, bez obcego kierownictwa. Zawinioną jest ta niepełnoletność wtedy, kiedy przyczyną jest nie brak rozumu, lecz decyzji i odwagi posługiwania się nim bez obcego kierownictwa.”

a) Kto jest autorem poniższego tekstu? (1 p.)

Proponowani autorzy: Rene Descartes, św. Augustyn, Nietzsche, Immanuel Kant.

.....
.....
.....

b) Odpowiedz na pytanie: jaki jest związek edukacji z sytuacją człowieka przedstawioną we fragmencie? (2 p.)

.....
.....
.....

Zadanie 5. Uzupełnij tabelę wstawiając w odpowiednie miejsca nazwiska myślicieli z listy zamieszczonej poniżej. (4 p.)

lista myślicieli: Tadeusz Kotarbiński, Fryderyk Engels, Wiliam James, Jean Paul Sartre, Edmund Husserl, Rudolf Carnap, Antystenes, Seneka.

pragmatyzm	
stoicyzm	
fenomenologia	
szkoła lwowsko-warszawska	
marksizm	
cynizm	
neopozytywizm	
egzystencjalizm	

Zadanie 6. Przeczytaj podane poniżej cytaty i odpowiedz na pięć pytań:

A. „Być rządzonym to być pilnowanym, nadzorowanym, szpiegowanym, kierowanym, uświadamianym, podporządkowanym, ustawom, indoktrynowanym, zmuszanym do wysłuchania kazań, kontrolowanym, szacowanym, ocenianym, cenzurowanym, poddawany rozkazom ludzi niemających ani prawa, ani wiedzy, ani cnót...” Pierre Joseph Proudhon

B. „Jeżeli mam księgę, która myśli za mnie, duszpasterza, który ma za mnie sumienie, doktora, który decyduje za mnie o diecie, i tak dalej, wówczas sam nie muszę się o nic starać. Nie muszę myśleć [...] inni a mnie wezmą na siebie to niemiłe zadanie.” Immanuel Kant

C. „Społeczeństwa są mniej zdyscyplinowane niż ci, którzy je kontrolują. Wielkie wszytkowidzące oko Big Brothera na stale oddaje nasze życie pod nadzór przedstawicieli i funkcjonariuszy władzy, której nic się już nie wymknie.” Michel Onfray

a) Do jakiej dziedziny filozoficznej (możesz podać więcej niż jedną) odnoszą się powyższe cytaty? (2 p.)

.....

b) Podaj dwa przykłady sytuacji, w których niezależność jednostki staje się niewygodna dla aparatu politycznego, myślowego lub państwa. (2 p.)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

c) Czy bierną postawę, brak decyzji lub reakcji można uznać za działanie? Uzasadnij swoją wypowiedź (4 p.)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

d) Dlaczego władcy ciał i dusz potrzebują totalnej kontroli nad jednostkami? Uzasadnij swoją odpowiedź. (3 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

e) Wymień cztery tytuły filmów lub dzieł literackich poruszających walkę jednostki o zachowanie prawa do osobistej wolności w obliczu totalitarnej władzy. (4 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 7. W dyskusji na temat problemu duszy i ciała, rozróżniamy takie stanowiska jak spirytualizm, substancjalizm i biologizm. Omów pokrótce te trzy stanowiska i określ, czym się od siebie różnią. (6 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8. Zaznacz twierdzenia charakterystyczne dla filozofii Platona. (3 p.)

- a) istnieje tylko jedna substancja
- b) wiedza pochodzi z przypominania sobie
- c) spostrzeżenie zmysłowe daje wiedzę

- d) dusza przestaje istnieć wraz ze zniszczeniem ciała
- e) tylko rozum poznaje prawdę
- f) prawdziwe jest to, co wieczne i niezmienne

Zadanie 9. Przyporządkuj pytanie do dziedziny filozofii z listy poniżej, na gruncie których są one stawiane. (4 p.)

Dziedziny: estetyka, logika, ontologia, etyka, epistemologia, aksjologia, antropologia.

Pytania filozoficzne	Dziedziny filozofii
Co to znaczy, że przekonanie jest fałszywe?	
Jak odróżnić uczynki słuszne od niesłusznych?	
Jaki jest związek duszy z ciałem?	
Dlaczego istnieje raczej coś niż nic?	
Czy piękno jest obiektywne, czy subiektywne?	
Czy cel uświęca środki?	
Czy jest możliwa wiedza pewna?	
Na czym polega złota proporcja?	

Zadanie 10. Przeczytaj poniższy fragment tekstu autorstwa Aldony Pobjewskiej i odpowiedz na cztery pytania.

„Impuls do rozpoczęcia rozumowania (zatem również filozofowania) stanowi pytanie. Potoczna świadomość nie ceni pytań, ujmuje bowiem rozumność jako umiejętność odpowiadania na nie, a nie jako ich stawianie. Niemniej jednak wielu uczonych i filozofów sformułowanie nowych problemów oraz pytań problemowych uznaje za najistotniejszy i zarazem najtrudniejszy etap swojej pracy intelektualnej. Zgodnie z tą opinią można powiedzieć, że filozofowanie w dużej mierze polega na formułowaniu i zadawaniu pytań.”

a) Na czym jeszcze, oprócz umiejętności formułowania i stawiania pytań, opiera się filozofowanie i myślenie filozoficzne? (4 p.)

.....

.....

.....

.....

.....
.....
b) Jak sądzisz, dlaczego filozofia kładzie tak duży nacisk na stawianie pytań i formułowanie nowych problemów? (2 p.)

.....
.....
.....
c) Zastanów się nad przyczyną tego, że „potoczna świadomość nie ceni pytań.” W odpowiedzi odnieś się do współczesnej edukacji opartej głównie na testach. (4 p.)

.....
.....
.....
.....
d) Podaj dwa przykłady pytań, które nie tracą nigdy na aktualności, pomimo zmieniającego się kanonu wiedzy, epoki, warunków itp. (4 p.)

Koniec testu

Liczba uzyskanych punktów .....

XIII Gimnazjalny Konkurs Filozoficzny

Finał Konkursu – 12 maja 2017 r.

Finał składa się z dwóch części:

Część I: Przemówienie

- uczestnik przygotowuje pięciominutowe przemówienie na jeden z podanych poniżej tematów aby zaprezentować je przed Komisją Konkursu w dniu finału;
- w tej części można uzyskać maksymalnie 30 pkt;
- uwaga: dobra prezentacja wyklucza czytanie z kartki, choć dopuszczalne jest korzystanie z notatek;
- kryteria oceny:
  - a. poprawność merytoryczna;
  - b. struktura: wypowiedź powinna być spójna (trzymanie się tematu), logiczna, uporządkowana (początek, rozwinięcie, zakończenie) i dobrze uzasadniona (podanie argumentów, kontrargumentów);
  - c. prezentacja: swoboda wypowiedzi, ekspresja, wymowa, poprawność językowa, mowa ciała;
  - d. kreatywność: wypowiedź powinna w pewnym stopniu stanowić twórcze podejście do tematu.

Część II: Ustna odpowiedź na wylosowane pytania

- uczestnicy Konkursu losują po trzy pytania, z których wybierają dwa i udzielają ustnej odpowiedzi przed Komisją Konkursową;
- w tej części można uzyskać maksymalnie 20 pkt (10 punktów za 1 pytanie);
- kryteria oceny:
  - a. poprawność merytoryczna;
  - b. odniesienie się do sytuacji praktycznych, podawanie przykładów z życia.

Tematy przemówień finałowych

1. Czy filozofia nadąża za rozwojem technologicznym i naukowym – a może raczej wyznacza nowe kierunki i nurty w rozwoju nauki?
2. Jakie pytania filozoficzne wiążą się z korzystaniem z social media? (Facebook, Instagram, Twitter, SnapChat.)
3. Czy zgadzasz się ze słowami „człowiek dysponuje minimalną wolnością, doznając maksymalnego przymusu”?
4. Wieloznaczność terminu „szczęście” w oparciu o wybrane koncepcje filozoficzne. (Do wyboru: eudajmonia, etyka „złotego środka”, hedonizm, epikureizm, stoicyzm, cynizm, utylitaryzm, egzystencjalizm i nihilizm.)
5. Odpowiedzialność jednostki a odpowiedzialność zbiorowa w świetle ekologii i troski o Ziemię.
6. Czy człowiek ma prawo uważać się za pana stworzenia, czy raczej za troskliwego i odpowiedzialnego opiekuna?
7. Przedstaw argumenty moralne za udzielaniem pomocy ofiarom przemocy.
8. Dlaczego walka o prawa człowieka, prawa kobiet i prawa zwierząt budzi kontrowersje?
9. Kim jest etyczny konsument? Czy w świecie nastawionym na zysk możliwa jest etyczna konsumpcja?
10. Szowinizm gatunkowy i antropocentryzm a prawa zwierząt.
11. Tradycja – podtrzymywanie więzi z poprzednimi pokoleniami, czy narzędzie socjalizacji i kontroli?
12. Konsekwencje oddalone w czasie: czy wynalazca ponosi odpowiedzialność za to, że jego wynalazek zostanie wykorzystany w złym celu?
13. Przedstaw argumenty moralne przeciwko różnym formom dyskryminacji.
14. Przedstaw interpretację słów Simone de Beauvoir „nie rodzimy się kobietami – stajemy się nimi.”
15. Dlaczego człowiek, istota racjonalna, wierzy w przesady i horoskopy?
16. Nie sądzicie a nie będziecie sądzeni – w czym tkwi różnica między osądem a zrozumieniem drugiego człowieka?

Organizator:

Współpraca i opieka merytoryczna:

Kognitywistyka na US.pl

filozofia
Uniwersytet Szczeciński

 Generator Myśli
Humanistycznej

Patroni:

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

PATRONAT HONOROWY
MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA
ZACHODNIOPOMORSKIEGO
OLGIERDA GEBLEWICZA

Mecenat Miasta
Szczecin

Patronat medialny:

filozofuj!